

Приложение № 7 към чл. 4, т. 7 чл. 4, т. 7 ДЪРЖАВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Културно-образователна област:

Бит и технологии

Учебни предмети: "Домашен бит и техника", "Домашна техника и икономика" и "Технологии"

Обща характеристика на културно-образователната област

1. Място и роля на културно-образователната област "Бит и технологии" в системата на общообразователната подготовка Образователната дейност в тази културно-образователна област е предназначена да изгради основите на технологичната грамотност и компетентност на учениците като съществен елемент на тяхната обща култура.

Учебните предмети в тази област представляват своеобразни стъпала за преминаване от процеса на изграждане на култура на бита на отделната личност към процес на изграждане на базисни умения за нейното бъдещо кариерно развитие. Техните стандарти са подредени така, че от:

представата за организация и планиране на дейностите в дома да се премине към изграждане на знания и умения за организация и планиране на дейностите в света на технологиите и извън дома;

представата за съвременно оборудване на домакинството и техниката в близкия свят, с който семейството комуникира, да се премине към изграждане на представа за основните взаимовръзки в сложния свят на техносферата на нашата планета;

знания за управление на доходите в домакинството и потребителското поведение да се премине към изграждането на икономическа култура, както и на разбиране и диференциране на основни икономически понятия и концепции;

разбиране на влиянието на различните професии и сфери на дейност върху живота на семейството да се премине към умения за планиране на собствената професионална кариера в едновременна зависимост от индивидуалните качества и перспективите на трудовия пазар.

2. Специфика на предметите от областта, връзка и зависимости между тях

Какви са специфичните цели на отделните предмети в областта?

Чрез учебния предмет домашен бит и техника в I - IV кл. се акцентува на началното навлизане в многообразния свят на техниката и технологиите през призмата на опознаването на всекидневни дейности и средства, които присъстват в реалния живот на детето.

Чрез учебния предмет домашна техника и икономика в V - VI кл. се развива технологичната грамотност на учениците по посока на начално разбиране на връзките: култура на бита - техника и технологии; научни открития - техника и технологии; икономика - техника и технологии.

Чрез учебния предмет технологии в VII - VIII кл. се постига изграждането на общия базис на технологичната компетентност на учениците, завършващи основно образование, като се поставя основата на кариерния избор в областта на социалните или индустриалните технологии.

Какво е общото между отделните предмети в областта?

Чрез тези предмети учениците разбират ролята на личната технологична култура при овладяването, разбирането и прилагането на техниката и технологията в ежедневието и широко разпространени практически дейности.

Учениците преоткриват създадения от човека свят, връзките му с околната среда, осъзнават мощта на научно-техническия прогрес и участват в него, като проектират, конструират, моделират, изработват различни изделия и технологични системи.

Учениците са окуражавани да решават проблеми, проектират, моделират и конструират, опитват, експериментират, проверяват, оценяват, изработват, планират и осъществяват малки проекти. Поощрява се умението им да приемат различни роли и позиции в процеса на обучение, като разпределяне на дейности, изпълняване на поставени задачи, оценяване, самооценяване, коригиране, работа самостоятелно и в екип.

Учениците предлагат, доказват, изразяват съмнения и планират сами свои дейности по проектиране и изработване на различни изделия и усвояване на отделни технологии. Имат възможност да избират, вземат решения и да се самооценяват.

Във всеки един от учебните предмети учениците трябва да разберат, че работата трябва да бъде планирана, организирана и извършена в условията на творчество, сътрудничество и обезпечаване с ресурси, а основните принципи са акуратност, високо качество и безопасност. Те не само трябва да познават и прилагат основни технически средства, процеси и решения на технически задачи, а и да оценяват техническите средства според отношението между качество и цена, потребителската им стойност и влиянието им върху социалната и околната среда

3. Елементи на учебно съдържание с интегрален и междудисциплинарен характер

Общата цел на учебните предмети от културно-образователната област "Бит и технологии", свързана с изграждане на знания за факторите на социалното благополучие и умения за постигането му, води до необходимостта от включването в съдържателните ядра на общи понятия с интегративен характер, като техника, технология, икономика и култура, а също така и на понятия, като: потребност, интерес, ресурс, стимул, избор, обект, количество, качество, комуникация, енергия, цена, пазар, продуктивност, производителност, инструмент, материал, модул, похват, подход, операция, стратегия, тактика, проект, план, програма, аргумент, конкуренция, модел, доход, кариера, партньорство, екология, ергономия, естетика, система, структура, оценка, критерий.

4. Понятия и проблеми с интегрален и междудисциплинарен характер:

дом, жилище - видове жилища, функционалност, избор, комуникации в жилището, вътрешна и външна архитектура, обслужване на дома и ремонти, строителни материали, енергия, екология на жилището, ергономия, безопасност на дома, място за спорт и хоби, домашни любимци, цветя, градина, кой обслужва дома;

облекло - функции, материали, видове, аксесоари, производство, представяне, продажба, мода, стил, поддържане, избор, съхраняване, подреждане, цена, естетика;

храна - продукти, полуфабрикат, екология, културни различия в Европа, приготвяне, съхраняване, поднасяне, етикет, технически средства, безопасност на труда, продуктивност, стимул;

свободно време (хоби) - технологии в туризма и спорта, организация и планиране на свободното време и хобито, фотография, игри и играчки, гъбарство, пчеларство, билкарство, филателия, институции;

общуване и комуникации - комуникационна техника, вербални и невербални начини на комуникация, общуване, договаряне, сътрудничество, работа в екип, етикетция, близки и по-далечни комуникации, интернет комуникации, поща, институции в комуникациите;

икономика - ресурс, продукт, стока, пари, капитал, икономически стимули, търсене, предлагане, пазар, приход, разход, доход, фалит, недостиг, избор, размяна, конкуренция, кариера, професия, организация.

Домашен бит и техника
Степен на образование: Основна
Етап: Начален

Ядра на учебно съдържание	Знания, умения, отношения (в края на IV кл.) В резултат от обучението си по домашен бит и техника ученикът:
Проектиране, планиране и оценяване	Предлага и дискутира идеи. Проектира изделия, като работи по инструкции и образец. Оценява своята и работа на другите. Работи самостоятелно и в група.
Оборудване и поддържане на оборудването	Познава работата с някои уреди и апарати. Прави прости ремонти на собственото си имущество и играчки. Моделира, като използва аналози на някои прости механизми. Подрежда рационално работното си място.
Обработване, сглобяване и комбиниране на материали и модули	Назовава материали и основните им технологични свойства. Познава различни начини за измерване и чертане. Обработва разнообразни материали. Използва различни начини за комбиниране и сглобяване.
Комуникация и контрол в трудовите процеси	Разпознава функциите на устройства за комуникация и информация. Назовава различни начини за комуникация и контрол. Ползва различни информационни източници. Познава основни правила за общуване при делови взаимоотношения.
Организиране	Различава продукт и средства за неговото получаване.

на работата и икономика

Различава стока и услуга.

Демонстрира умения за реклама на своя продукт.

Описва някои основни технологични дейности в отделни професии.

Отглеждане на растения и животни, здраве и безопасност

Познава основни правила за отглеждане на домашни животни.

Прилага различни способности за отглеждане на стайни растения.

Използва и съхранява правилно и безопасно инструменти и материали.

Познава основни правила за природосъобразен начин на поведение.

Домашна техника и икономика Технологии Степен на образование: Основна Етап: Прогимназиален

Ядра на учебно съдържание

Знания, умения, отношения (в края на VIII кл.)

В резултат от обучението си по домашна техника и икономика и по технологии ученикът:

Проектиране, планиране и оценяване на технологични процеси и обекти

Описва технологичната последователност на операциите за изработване на изделия.

Открива приложението на изучавани научни закономерности в техниката и технологиите.

Установява свойства на материали чрез тестово изпитване.

Оценява свои и чужди решения в разработвани проекти.

Изработва скици, технически рисунки и прости чертежи.

Оборудване и поддържане на оборудването

Избира оборудване за бита съобразно с изискванията за опазване на околната среда.

Познава начини за пренасяне, съхраняване и преобразуване на материали и енергия.

Работи с машините и инструментите, съобразно с експлоатационните изисквания.

Извършва малки ремонти в дома.

Спазва правилата за безопасна работа с използваната техника.

Обработване,
сглобяване и
комбиниране
на материали
и модули

Определя начини и режими на обработване.

Използва основни технологични операции при обработване на материали.

Моделира обекти с помощта на модулни елементи.

Комбинира и съединява материали и компоненти според свойствата им.

Използва разглобяеми и неразглобяеми съединения.

Комуникация
и контрол в
бита и
трудовете
процеси

Използва техническа терминология за описание на машини, инструменти, материали и процеси.

Познава използвани в ежедневието средства за комуникация и контрол.

Измерва големина на физически величини.

Познава правилата за работа в екип;

Осъществява делова комуникация с подходящи за целта средства.

Организация
и икономика

Организира работната си среда съобразно основните ергономични и екологични изисквания.

Използва различни източници на информация за избор на професия и кариера.

Познава основни форми за организиране на производство, търговска дейност и услуги.

Разпознава икономическите показатели-разходи, себестойност, цена и приходи.

Познава видовете бюджети и структурата им.

Отглеждане

Познава различни начини за отглеждане на плодове, зеленчуци,

на растения и животни;	декоративни растения и билки.
грижи за себе си и за другите	Описва технологии за отглеждане на животните.
	Разбира ползата от екологичните норми при отглеждане на растения и животни.
	Познава изискванията за здравословен начин на живот.
	Демонстрира умения за поддържане на хигиенна среда и уют.
